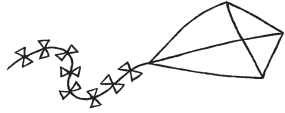

Майн Рид
ОЦЕОЛА

ЗЛАТНИ ДЕТСКИ КНИГИ

69

Майн Рид

ОЦЕОЛА

Превод
Владимир Филипов

trud

СОФИЯ, 2013

СТРАНА НА ЦВЕТАТА

**OSCEOLA THE SEMINOLE
OR THE RED FAWN OF THE FLOWER LAND**
by Captain Mayne Reid
New York: Carleton, Publisher, Madison Square
London: S. low, Son & Co, 1877

© Владимир Филипов, превод, 2013 г.

© Виктор Паунов, библиотечно оформление, 2013 г.

© Дея Вълчева, корица, 2013 г.

© Книгоиздателска къща „Труд“, 2013 г.

ISBN 978-954-398-298-1

Linda Florida! Прекрасна страна на цветята!

С тези думи те приветства смелият испански авантюрист, застанал на носа на своя кораб и пръв съзрял твоите брегове.

Бе Връбница – празникът на цветята – и набожният кастилианец видя в тебе подходящ символ на празника. Обладан от благочестиви мисли, той ти даде това достойно име, което наистина заслужаваш.

Оттогава минаха триста години. Три пълни столетия се изгърколиха от часа на твоето кръщение, но ти и днес достойно носиш името си. И днес цветята ти цъфтят с ярки цветове както в часа, когато Леон* стъпи на твоя бряг – така ярки, както в мига на твоето сътворение.

Лесовете ти са все още девствени и непокътнати; прериите – свежи и зелени; горичките – тези ароматни горички от ананасови и портокалови дървета, от мирта и магнолия – са все така уханни. Все още сияе из твоите равнини небесносинята иксия; все още блестят в твоите води златистите езерни лилии; над мочурищата се извисяват огромни кипариси, гигантски кедри, каучукови и лаврови дървета; все още по полегатите склонове от сребрист пясък се полюшват

*Хуан Понсе де Леон – испански мореплавател, стигнал пръв до Флорида (1612 г.) – бел. прев.

дълголистни борове, преплели зеленината си с разперените листа на палмата. Необичайно съчетание на растителността – представителите на Севера и на Юга, на мраза и на топлика, събрани тук, в тези области на умерен климат, изправени един до друг и преплели клони!

Linda Florida! Кой може да те съзерцава, без да се вълнува от особени чувства, без да се убеди, че си благословена земя? Когато те гледа, човек престава да се чуди на вярата, на оная безгранична вяра на някогашните авантюристи, че от твоите недра бликат изворът на младостта, водите на вечния живот.

Няма нищо чудно в това, че повярвах в тая очарователна мечта и я подкрепиха; нищо чудно, че една толкова примамлива мисъл намери многобройни последователи. Хиляди се стекоха отдалеч, за да се подмладят в твоите кристални потоци. Хиляди се стремяха с много по-голям копнеж към това, отколкото към белия метал на Мексико и жълтото злато на Перу. Вместо да се подмладят, хиляди остаряха или загинаха, преследвайки измамния си блян. И все пак в това няма нищо чудно!

Дори и сега на човек му се струва, като че ли това не е празен блян, а в онзи пълен с романтика век е било още по-лесно да повярва. Бяха открили нов свят, не беше ли естествено да се появи и ново схващане за живота? Човек виждаше страна, където листата никога не окапват и цветята никога не увяхват. Цветята вечно цъфтяха, вечна бе песента на птиците. Нямахме зима. Нищо не напомняше за смърт или разрушение. Естествено бе да се породят мечти и лесно бе да се повярва, че в такава прекрасна земя човек също може да бъде безсмъртен.

Заблуждението отдавна се разсея, но красотата, която го бе породила, остана. Ти, Флорида, си все същата, ти и сега си истинска земя на цветята. Твоите дъбрави са все така зелени, твоето небе е все така ясно,

твоите води – все така прозрачни. Твоята красота не се е променила.

Но аз виждам, че все пак нещо се е променило. Сцената е същата, но героите са други. Къде е червената раса, къде са твоите червенокожи деца, закърмени от твоята гръд? Няма ги. По твоите поля виждам бели и чернокожи, но не и червенокожи – европейци и африканци, но не и индианци. Няма нито един от потомците на древния народ, който някога те населяваше. Къде са те сега?

Няма нито един от тях. Те всички са си отишли. Те вече не стъпват по осеяните с цветя пътеки, канутата им не порят кристалните рекички, напоеният с ухание зефир не разнася техните гласове, тетивата на техните лъкове не звънтят сред дърветата – те се разделиха с тебе завинаги и отидоха надалеч.

Но не по своя воля си отидоха. Та кой би те напуснал по свое желание? Не, прекрасна Флорида, твоите червенокожи деца ти останаха верни и те напуснаха с горчиво нежелание. Те дълго се съпротивяваха и не искаха да се отделят от любимите места, където бяха прекарвали своята младост. Те дълго водеха отчаяната битка, която ги прослави завинаги. Изгонването им струваше на бледоликите цели армии и продължителни тежки борби. Индианците си отидоха, но насила – откъснаха ги от твоята гръд като вълчета, изтръгнати насила от вълчицата, и ги отправиха в далечна страна на Запад. Скръбни бяха сърцата им и бавни стъпките им, когато се отправиха към залязващото слънце. Те вървяха безмълвно или плачеха. Нито един от тях не отиваше доброволно в изгнание.

Разбирам защо не искаха да те напуснат. Разбирам силата на тяхната мъка. Аз също съм се наслаждавал на радостите, които дава твоята цветуща земя, и те напуснах със същото нежелание. Разхождал съм се в сенките на твоите величествени гори и съм се къпал в бисерните ти потоци, но не с надеждата да се

ПЛАНТАЦИЯТА ЗА ИНДИГО

подмладя, а защото това ме е правило здрав и радостен. Често постелята ми е била под балдахина на твоите магнолии и палми с разперени листа, много пъти съм лежал, потънал в зелената трева на твоите прерии, с очи, обърнати към синевата на небето, и съм се вслушвал в думите на източния поет, които сърцето ми повтаряше:

*Ако на земята има рай,
то това си ти, това си ти!*

Баща ми притежаваше плантация за индиго. Казваше се Рандолф. Аз нося неговото име – наричам се Джордж Рандолф.

В жилите ми тече индианска кръв. Баща ми е от фамилията Рандолф от Роанок – и следователно е потомък на принцеса Покахонтас*. Той се гордееше с индианския си произход.

Може да звучи странно, най-вече за европейците, че белите в Америка, в които тече индианска кръв, се гордеят с нея, а не се срамуват от това позорно петно. Но това е истина. Не се смята за срамно дори човек да е метис**, особено ако тази смесица от различна кръв е придружена с богатство. Само фактът, че ние не се срамуваме да признаем индианците за наши прадеди, говори по-красноречиво за благородството на индианския характер, отколкото всички томове, писани по този въпрос.

Стотици бели семейства претендират, че са потомци на принцесата на Вирджиния. Ако техните твърдения са верни, то прекрасната Покахонтас трябва да е била истинска благодат за своя господар.

*Дъщеря на индиански вожд, оженила се за англичанин през 1614 г. – бел. прев.

**Син на бял баща и майка индианка – бел. прев.

Мисля, че баща ми наистина беше неин потомък. Във всеки случай той принадлежеше към едно от гордите семейства на „Стария доминион“* и в ранните си години е бил заобиколен от стотици чернокожи роби. Но богатите земи, наследени от баща му, накрая са се изтозили, а разточителното му гостопримство почти го е разорило. Той не е могъл да се примири с мисълта за по-ниско обществено положение, събрал е остатъците от богатството си и се е „пренесъл“ на Юг.

Родил съм се преди това преместване и затова моята родина е Вирджиния. Но най-ранни спомени за нашия дом пазя от бреговете на красивата река Суони във Флорида. Там премина моето детство, там са местата, където преживях радостите на младостта и омаята на първата любов.

И сега виждам нашия дом от времето на моето детство. Забравя ли се такава прекрасна картина! Великолепна бяла къща със зелени капаци на прозорците. Просторна веранда заобикаля къщата от всички страни. Дървени колони, украсени с резба, подпират покрива на верандата. Изящни ниски перила я отделят от лехите с цветя, които са пред къщата, от портокаловата горичка в дясната ѝ страна и от просторната градина вляво. Зад цветните лехи една равна поляна леко се спуска към брега на реката. На това място реката се разширява и прилича на великолепно езеро с далечни брегове, покрити с гори. Из реката са пръснати островчета, които сякаш са увиснали във въздуха. Диви патици летят над нея или плуват по водата.

На поляната растат високи палми ореодоксия, чиито листа са дълги и заострени, и южни палми джуджета – „палмето“, с широки ветрилообразни листа. Тук има магнолии, групички от уханното дърво илисиум, виждат се и блестящите корони на юката – те всички

*Щатът Вирджиния – бел. прев.

са местни растения. На поляната се издига и друго местно дърво – огромен дъб, който хвърля дебела сянка върху тревата с дългите си хоризонтални клони, гъсто покрити с вечнозелени твърди листа. Под сянката му стои красиво момиче в лека лятна рокля. Изпод бялата кърпа, с която е прибрана косата ѝ, се изплъзват дълги, блестящи като злато плитки. Това е Вирджиния – единствената ми сестра. Тя е по-малка от мене. Златистите ѝ коси не издават индианския ѝ произход, но тя ги е наследила от майка ни. Вирджиния играе с любимците си – една сърна и красивото ѝ петнисто сърне. Вирджиния ги храни с обелени сладки портокали, които те много обичат. Край нея стои, завързана на тънка верижка, друга нейна любимка – черна катеричка с лъскава козина и подвижна опашка. Веселите подскачания плашат боязливото сърне и то побягва, притиска се до майка си или търси закрила от сестра ми.

Чуват се птичи гласове. Златната авлига, чието гнездо е сред клоните на портокаловите дървета, лее своята песен. Дроздът от кафеза на верандата повтаря мелодията с вариации. Този весел присмехульник повтаря като ехо гласовете на червения кардинал и на синята сойка, които пърхат сред цъфналата магнолия. Той се присмива на бърборенето на зелените дългоопашати папагали, които кълват плодовете на високите кипариси край брега на реката. От време на време той повтаря дивите крясъци на испанските ибиси, които размахват сребристи криле в небето, или виковете на горския щъркел, които се чуват от далечните островчета на езерото. Този изкусен и несравним певец наподобява лая на кучето, мяукането на котката, рева на мулетата, цвиленето на конете и даже човешки гласове.

Зад къщата се разкрива съвсем друга гледка. Може би не толкова привлекателна, но не по-малко оживена. Там кипи работа, разкрива се картината на труда в една плантация за индиго.

Близо до къщата се намира обширно място, заградено с дървена ограда. Някъде към средата е най-важната постройка. Тя представлява голям, подпрян със здрави греди навес, който покрива едно пространство около половин акър*. Под него се виждат огромни продълговати корита, издълбани от големи кипарисови стебла. Те са наредени по три едно над друго и са свързани с канелки, поставени в краищата им. В тези корита се изкисва ценното индигово растение и се извлича синята му боя.

По-нататък са наредени малки къщички, еднакви по големина и форма. Всяка от тях е сгъшена между портокаловите дървета, чийто узрял плод и бели восъчни цветове изпълват въздуха с аромат. Това са колибите на негрите. Тук-таме над покривите на колибите се изправят или леко свеждат клони палмови дървета, също тъй величествени като онези, които украсяват поляната пред къщата. В ограденото място има и други сгради – груби постройки от неодялани трупи с дъсчен покрив. Това са конюшната, хамбарът за царевица и кухнята, която е свързана с господарското жилище чрез дълъг навес, покрит с летви и подпрян на греди от уханния червен кедр.

Отвъд оградата се простират обширни поля, а зад тях – тъмен кипарисов лес, който закрива хоризонта. По тези поля расте ценното индиго. Но то не е единственото растение – има и царевица, сладки картофи, ориз и захарна тръстика. Те се сеят не за пазара, а за да задоволяват нуждите на имението.

Индигото е засято в прави редици на известно разстояние една от друга. Растенията са на различна възраст: някои са наскоро поникнали – листата им са като на детелина, а други са израснали на височина над половин метър – приличат на папрат. Листата им са светлозелени и перести както при повечето пеперу-

*1 акър = 4047 кв. м. – бел. прев.

доцветни, към които растения спада и индигото. По трети личат пъпките, които се готвят да цъфнат. Но тях ги очаква друга съдба: преди да достигнат до пълен разцвет, пурпурните цветове ще бъдат безмилостно отрязани.

Стотици хора се движат в ограденото място сред индиговите поля. С изключение на един-двама – надзирателите и притежателя на плантацията – те са африканци, роби. Но не всички са чернокожи – едва ли може да се каже, че мнозинството са негри. Има мулати*, самбо** и квартерони***. Дори и някои от тези, у които тече чиста африканска кръв, са не черни на цвят, а бронзови. Някои от тях са отвратително грозни – те имат дебели устни, ниско чело, сплескан нос и безформено тяло. Други са добре сложени. Сред тях има и хора, които може да се сметнат за хубави. Срещат се и почти бели жени – квартеронки. Някои от тях са дори красиви.

Мъжете са в работно облекло: широки памучни панталони, груби яркоцветни ризи и шапки от палмови листа. Дрехите на неколцина показват добър вкус. Мнозина са голи до кръста. Черните им кожи лъщят под слънцето като абанос. Жените са облечени по-пъстро – те носят басми на райета, а косите им са вързани с яркоцветни кариани кърпи от мадрас****. Роклите на някои от тях са хубави и са ушити с вкус. Прическите им, обвити с тюрбани, ги правят още по-живописни.

И мъже, и жени са заети с производството на индиго. Някои от тях режат растенията със сърпове и ги връзват на снопи. Други пренасят снопите от по-

*Потомци на бели и негри – бел. прев.

**Потомци на негри и индианци – бел. прев.

***Лица, които по дядо или баба са от негърски произход – бел. прев.

****Вид памучен плат – бел. прев.

ДВАМИНА НА ИМЕ ДЖЕЙК

лята до големия навес. Неколцина ги мятат в горните корита „да киснат“, а други източват водата и ги „изстискват“. Трети изгребват утайката и я прехвърлят в чувалите за изцеждане. И най-после няколко души наглеждат сушенето и нарязват добитата боя. Всички изпълняват работата, която им е определена, и изглеждат весели. Те се смеят, бъррят и пеят, подмятат си шеги и няма миг, в който да не ехтят веселите им гласове.

И все пак са роби – роби на баща ми. Той се отнася добре с тях. Камшикът рядко се използва – може би затова всички са в добро настроение и имат бодър вид.

Такива приятни картини са запечатани дълбоко в паметта ми. Те образуват мизансцена на моето детство.

Всяка плантация си има своя „лош човек“. Често той не е само един, но винаги един е най-злият. Жълтия Джейк беше нашият зъл демон.

Той беше млад мулат, не грозен, но винаги начумерен и мрачен. Вече няколко пъти Жълтия Джейк бе проявявал свирепа злоба и жестокост.

Хора с такъв характер се срещат по-често сред мулатите, отколкото сред негрите. Тази психична особеност се обяснява с обстоятелството, че мулатите се гордеят със своята жълта кожа и смятат, че стоят по-горе от негрите както умствено, така и физически. Ето защо те чувстват по-болезнено несправедливостта на унижителното си положение.

Що се отнася до чистокръвния негр, той рядко проявява безчовечна жестокост. В драмата на човешкия живот той е жертвата, а не злодеят. Няма значение, къде се развива действието – по родните му земи или другаде. Нему винаги се пада ролята на страдащия. И все пак душата му не е помрачена от отмъстителност или жестокост. По целия свят няма по-добро сърце от сърцето, което бие в гърдите на черния африканец.

Жълтия Джейк проявяваше жестокост дори и без да го предизвикат. Жестокостта му бе вродена, без съмнение това беше наследено качество. Той беше истински мулат – по баща бе испанец, а по майка –